

4. Правила роздрібного ринку електричної енергії : затв. постановою НКРЕКП від 14.03.2018 р. № 312 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0312874-18#Text> (дата звернення: 16.08.2023).
5. Рогалін С. В. Використання спеціальних знань у кримінальних провадженнях щодо викрадення електричної енергії. *Криміналістичний вісник*. 2023. Т. 39. № 1. С. 85—99. DOI: 10.37025/1992-4437/2023-39-1-85 (дата звернення: 16.08.2023).
6. Хомма В. Устранение влияния магнитных полей в электросчетчиках с импульсными трансформаторами. *Компоненты и технологии*. 2013. № 3. С. 142—148. URL: https://kit-e.ru/wp-content/uploads/2013_3_142.pdf (дата звернення: 16.08.2023).
7. Богданюк І. В., Рогалін С. В., Супрун В. С. Дослідження роботи крокового двигуна приладів обліку електричної енергії під впливом дії зовнішнього постійного магнітного поля, утвореного з метою безоблікового споживання електричної енергії. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2020. Вип. 22. С. 442—460. DOI: 10.32353/khrife.2.2020.36 (дата звернення: 16.08.2023).
8. Рогалін С. В. Особливості виконання експертних досліджень індикаторів магнітного поля як засобів виявлення впливу на прилади обліку зовнішнього магнітного поля, створеного з метою необлікованого споживання енергоресурсів. *Криміналістика і судова експертиза*. 2023. Вип. 68. С. 506—523. DOI: 10.33994/kndise.2023.68.51 (дата звернення: 18.08.2023).
9. ДСТУ ISO 5807:2016 (ISO 5807:1985, IDT). Оброблення інформації. Символи та угоди щодо документації стосовно даних, програм та системних блок-схем, схем мережевих програм та схем системних ресурсів. Чинний від 10.10.2016. URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page.html?id_doc=67202 (дата звернення: 16.08.2023).

Судова експертиза як один із видів джерел доказів у кримінальному провадженні

Альона Рубленко,

Луганський НДЕКЦ МВС України, м. Дніпро, Україна, e-mail: rublenkoaa@ukr.net

Проведено аналіз поняття «висновок експерта» і джерел доказів, зазначених у нормативно-правових актах (зокрема, у Кримінальному процесуальному кодексі України). Увагу акцентовано на визначенні правової природи висновку експерта, а також проблемних питаннях місця висновку експерта серед інших джерел доказів у кримінальному провадженні.

Ключові слова: Кримінальний процесуальний кодекс України; експерт; спеціальні знання; висновки експерта; експертиза; слідчий суддя; джерело доказу.

Forensic Examination as a Type of Evidence Source in Criminal Proceedings

Alona Rublenko

This article researches the «forensic report» concept and the evidence sources stipulated in regulatory legal documents, particularly in the Criminal Procedure Code of Ukraine. Special attention is devoted to defining the forensic report's legal essence and addressing contentious matters concerning its role among other evidence sources in criminal proceedings.

Keywords: Criminal Procedure Code of Ukraine; forensic examiner; specialized knowledge; forensic report; forensic examination; investigative judge; evidence source.

Відповідно до ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі — *КПК України*) завданням кримінального провадження є захист особи, суспільства й держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного й неупередженого розслідування та судового розгляду з тим, щоб кожного, хто вчинив кримінальне правопорушення, притягнути до відповідальності в міру його вини, і щоб жодного невинуватого не обвинуватити й не засудити, жодну особу не піддати

необґрунтованому процесуальному примусу та щоб до кожного учасника кримінального провадження застосувати належну правову процедуру [1].

Задля досягнення мети та завдань кримінального судочинства, слідчому або іншому суб'єктові, що здійснює кримінальне провадження на стадії досудового розслідування, необхідні фактичні дані, отримані у передбаченому кримінальним процесуальним законодавством порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя та суд установлюють наявність або відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження й підлягають доказуванню, тобто безпосередньо сама наявність доказів (ст. 84 КПК України) [1]. Законом передбачено вичерпний перелік джерел доказів, до яких належить висновок експерта — докладний опис проведених експертом досліджень і зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи.

Сама експертиза — це розгляд, дослідження експертом-фахівцем у певній категорії знань, питань, що потребують спеціальних знань, яких не має слідчий. У найбільш загальному вигляді експертиза — це спосіб аналізу причиново-наслідкових зв'язків не тільки щодо того, що вже відбулося, але й того, що очікується, має або може відбутися; це спосіб пізнання певної реальності тоді, коли ця реальність не піддається прямому вимірюванню, обрахуванню й узагалі будь-якому «об'єктивному дослідженню». Під час розслідування злочинів у практичній діяльності використовують судову експертизу — це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів із метою надати висновок із питань, що є або будуть предметом судового розгляду (ст. 1 Закону України «Про судову експертизу») [2]. Судова експертиза є найбільш кваліфікованою формою використання спеціальних знань під час доказування у кримінальному провадженні. Завдяки застосуванню значної кількості сучасних науково-технічних засобів, експертиза значно розширює пізнавальні можливості слідства та суду.

Провадження експертиз у кримінальному судочинстві врегульовано: Конституцією України, Законом України «Про судову експертизу», КПК України, відомчими правилами й інструкціями Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я України та наказами Міністерства внутрішніх справ України з питань проведення експертизи. Отже, проведення будь-якого дослідження з використанням спеціальних знань, на основі яких відбувається збирання інформації, носіями якої можуть бути як матеріальні, так і «ідеальні» джерела, передбачається та здійснюється відповідно до вимог законодавства та не повинно суперечити зазначеним у ньому нормам. Одним з аргументів, що зумовлює необхідність провадження й використання судової експертизи у кримінальному судочинстві, є те, що слідчий, особливо на початковому етапі розслідування, оперує не стільки доказами, скільки слідами злочину, які містять інформацію про властивості об'єктів та ознаки їхньої взаємодії, що має важливе доказове значення для встановлення істини у справі.

Найчастіше згадана інформація має прихований характер, тому її не завжди мають змогу застосувати безпосередньо суб'єкти, які здійснюють кримінальне провадження, що зумовлює необхідність використання експертизи та залучення фахівців-експертів, що оперують певними вміннями й навичками — спеціальними знаннями, необхідними для фіксування та залучення доказів, отриманих завдяки проведенню слідчих та інших процесуальних дій. Основним засобом отримання доказів за допомогою таких знань і є судова експертиза, точніше — висновок експерта, складений спеціальним суб'єктом — судовим експертом, який і стає джерелом доказів у справі.

Доказове значення отриманих доказів полягає в наданні певної характеристики, що відображає місце зазначеного доказу в системі інших доказів у справі, а також рівень аргументованості висновку експерта та його розуміння всіма суб'єктами кримінального провадження.

Отже, розглянувши питання судової експертизи під час кримінального провадження, можна дійти висновку, що відповідно до норм кримінального процесуального законодавства висновок експерта має доказове значення у судовому провадженні. Ініціюють проведення експертизи суб'єкти кримінального провадження, яким надано право самостійно збирати докази у справі з метою виконання завдань кримінального провадження.

Перелік джерел посилання

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 10.08.2023).

Актуальні питання дослідження стратегічних крилатих ракет Х-101

Олександр Рувін,

д-р юрид. наук, ст. дослідн., заслуж., юрист України, Київський НДІСЕ, м. Київ, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0162-4686>, e-mail: oleksandr.ruvyn@kndise.gov.ua

Тези наукової доповіді присвячено актуальним питанням дослідження ракетної зброї — стратегічних крилатих ракет Х-101, які російські окупанти постійно застосовують для масованих ракетних ударів із метою урадити військові об'єкти й об'єкти інфраструктури в Україні.

Ключові слова: експертиза; ракета; стратегічна ракета; крилата ракета; авіаційний ракетний комплекс.

Current Issues in Investigating Strategic Cruise Missiles X-101

Oleksandr Ruvyn

This scientific article delves into the pressing matters surrounding the research of missile weaponry – the strategic cruise missiles X-101, consistently employed by Russian occupiers in carrying out large-scale missile strikes aimed at military facilities and infrastructure targets within Ukraine.

Keywords: forensic examination; missile; strategic missile; cruise missile; aviation missile system.

Окупанти продовжують активно використовувати стратегічні крилаті ракети (далі — КР) Х-101 під час повітряних ударів по українським містам і селам.

Судово-експертні установи Міністерства юстиції України, зокрема Київський науково-дослідний інститут судових експертиз (далі — КНДІСЕ), мають інформацію, яка стане в пригоді всім, хто проводитиме експертні дослідження КР типу Х-101.

Цього році у випуску 68 міжвідомчого науково-методичного збірника «Криміналістика і судова експертиза» співробітники КНДІСЕ оприлюднили статтю «Щодо дослідження стратегічних крилатих ракет Х-101» [1], у якій (на основі аналізу наявних джерел інформації [2—6] і результатів проведених останнім часом експертних досліджень) навели актуальну інформацію про КР Х-101, а саме:

- призначення, застосування й тактико-технічні характеристики КР Х-101, її загальну будову;
- докладно описали конструкцію планера, силової установки й бортової системи управління (далі — БСУ);
- відомості про систему навігації (наявну на той час) [1].

Зважаючи на те, що до сьогодні відсутня методика проведення експертизи артилерійської й ракетної зброї, а спеціальна література містить лише розрізнені дані про ракетну зброю, ця наукова публікація заповнила деякі прогалини в експертних дослідженнях КР Х-101.

Продовжуючи опис КР Х-101, слід зазначити викладене далі.